

Svar på skriftligt spörsmål SSS 147/2023 rd

Svar på skriftligt spörsmål om grunderna för jakten på lodjur

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 147/2023 rd undertecknat av riksdagsledamot Tiina Elo /gröna m.fl.:

Hur bedömer man vid prövningen av beviljandet av tillstånd det verkliga behovet av tillståndet och grunderna för det och anser Ni att tillståndsförfarandet strider mot innehållet i artikel 16 i habitatdirektivet?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

När Finland anslöt sig till Europeiska unionen 1995 bestod lodjursstammen i Finland uppskattningsvis cirka 800 individer. Naturresursinstitutet (Luke) uppskattar att det före jaktsäsongen 2023–2024 i Finland finns 2 390–2 575 över ett år gamla lodjur. Under hela medlemskapstiden har lodjursstammen jagats med dispenser enligt artikel 16.1 e i habitatdirektivet, det vill säga så kallade dispenser i stamvårdssyfte. Uppskattningen av lodjursstammen 2020 visade en ökning på 11 procent, 2021 en ökning på 4 procent, 2022 nästan ingen förändring alls och nu 2023 en ökning på 9 procent. I den senaste hotbedömningen (2019) ändrades lodjurets status från nära hotade (NT) till livskraftiga (LC). Lodjursstammen har på en gynnsam bevarandestatus i Finland och varit det under varje rapporteringsperiod (2001–2006, 2007–2012 och 2013–2018).

Trots jakten hotas inte stammens livskraft eller dess gynnsamma bevarandestatus. Man kan säga att man i Finland samtidigt har lyckats kombinera den stamvårdande jakten med att uppnå en gynnsam bevarandestatus för arten. Lodjuret är inte längre hotat, sårbar eller sällsynt och inte ens lokal vad som krävs av arter som gemenskapen anser vara viktiga i artikel 1 g i habitatdirektivet. Bilagorna till habitatdirektivet bör ändras i enlighet med förfarandet i artikel 19 i habitatdirektivet så att lodjuret i fråga om populationen i Finland överförs från bilaga IV (strängt skyddad) till bilaga V (får jagas). Habitatdirektivets bilagor bör faktiskt uppdateras för att motsvara den nuvarande situationen, men förändringen är inte möjlig på nationell nivå.

Enligt förvaltningsplanen för lodjursstammen i Finland (2021) är målet för den stamvårdande jakten att lodjursstammen på riksnivå förblir livskraftig och har en gynnsam bevarandestatus, att olägenheterna till följd av lodjurens närvaro minimeras och lodjursstammen hålls skygg för människan. Syftet med stamvårdande jakt är att hålla stammen på nuvarande nivå i det övriga Finland. Beskattningsnivån siktar således på en stabil och regionalt jämnt fördelad population och att samtidigt på att minska de sociala olägenheter som eventuella koncentrationer orsakar. Med förvaltningsplanen och med det maximiantal individer som får fällas genom jakt som årligen fastställs i jord- och skogsbruksministeriets förordning är det möjligt att säkerställa att den sammanlagda årliga inverkan av de enskilda dispensererna inte skadar upprätthållandet av en

gynnsam bevarandestatus hos stammen i dess naturliga utbredningsområde. EU-domstolen har också bekräftat denna mekanism i sitt förhandsavgörande C-674/17 och konstaterat följande:

”62 Med hänsyn till den hänskjutande domstolens frågor ska det först påpekas att en förvaltningsplan och en nationell lagstiftning – i vilka det högsta antalet individer som får fällas inom landet under ett jaktår har fastställts – kan utgöra en relevant omständighet vid bedömningen av huruvida det krav som det erinrats om i punkt 54 ovan är uppfyllt, eftersom de kan säkerställa att den sammanlagda årliga inverkan av de individuella undantagen inte skadar upprätthållandet eller återställandet av en gynnsam bevarandestatus hos bestånden av den berörda arten.”

Det bör också konstateras att också maximiantalet individer som får fällas vid stamvårdande jakt grundar sig på Naturresursinstitutets aktuella vetenskapliga utredningar och beräkningar enligt populationsmodellen. Jord- och skogsbruksministeriets förordning med lodjurskvoten är en förordning som begränsar Finlands viltcentrals behörighet och som endast fastställer en ram för en mängd som inte får överskridas. Det är inte ett mål som bör eftersträvas. För jaktåret 2023–2024 är beskattningsnivån för lodjur högst 320 individer (cirka 10 % av stammen). Detta är lägre än den nivå som Naturresursinstitutets prognosmodell uppskattar, där stammens storlek förblir oförändrad. Naturresursinstitutets uppskattning av beskattningens hållbarhet, som baserar sig på den nya prognosmodellen och som med största sannolikhet håller stammen oförändrad, är 410 individer i Finland söder om renskötselområdet. I detta avseende är kvoten på 320 lodjur relativt måttlig, med tanke på att den inte beviljades i sin helhet. Finlands viltcentral beviljade 300 stamvårdande lodjursdispenser för jaktsäsongen som inleds den 1 december.

Lodjuret har också betydelse som rovdjur och påverkar bestånden av olika djurarter antingen direkt eller indirekt. Lodjurets inverkan på sina bytesdjursarter är mångfacetterad. I Finland förekommer rådjur endast i en del av Finland och i betydligt mindre täthet än i Europa, där det är lodjurets huvudsakliga näringsobjekt. Även om lodjuret på andra håll i Europa har konstaterats ha en kraftig inverkan på till exempel rådjursstammen, har frågan inte undersökts i Finland. I en del av Finland förekommer dessutom vitsvanshjorten, och det finns knappt några publicerade forskningsresultat om dess betydelse för lodjuret. Även om lodjuret dödar många små hjortdjur kan de inte nödvändigtvis reglera bestånden av de arter den jagar. I största delen av stamförvaltningsområdet för övriga Finland förekommer ett relativt rikligt lodjursbestånd i samma områden där bytesmängderna av små hjortdjur är små. I enlighet med förvaltningsplanen för lodjursstammen kommer jord- och skogsbruksministeriet att med de medel som erhålls genom jaktlicensavgifterna för hjortdjur finansiera ett fyraårigt projekt där man utreder lodjurets näringsanvändning i områden där små hjortdjur förekommer med olika täthet. Målet med forskningsprojektet är att utreda lodjurets och vargens roll i vitsvanshjort- och rådjursbeståndens täthet och förändringar i beståndens riklighet. I projektet undersöks betydelsen av små hjortdjur och förändringar i lodjurets föda och rovdjurens inverkan på populationsnivå. I projektet kommer bland annat vitsvanshjortar, rådjur och lodjur att förses med GPS-positionerare redan nästa vår.

Habitatdirektivet möjliggör stamvårdande jakt, men på vissa villkor: 1) det måste säkerställas att en gynnsam bevarandestatus eller återställandet av den inte äventyras, 2) syftet/målet varför jakt tillåts ska anges och det ska kunna motiveras tydligt och exakt; 3) exakta och lämpliga motiveringar för att det inte finns någon annan tillfredsställande lösning för att uppnå de mål som åberopas som stöd för undantaget ska anges, 4) i dispensen ska det dessutom säkerställas att alla kriterier i artikel 16.1 e i habitatdirektivet uppfylls: selektivt, i begränsad omfattning, under strängt kontrollerade förhållanden, i en begränsad mängd som fastställs

av de behöriga nationella myndigheterna. Det är skäl att observera att det i statsrådets förordning om dispens enligt jaktlagen (452/2013) inte förutsätts att den som ansöker om dispens för jakt i stamvårdande syfte ska ange ett syfte eller ett mål varför jakten tillåts. Det är Finlands viltcentrals uppgift att utreda och motivera dispensen. Enligt EU-domstolens vedertagna rättspraxis är artikel 16.1 i habitatdirektivet ett undantag från det skyddssystem som införts genom direktivet. Undantaget ska tolkas snävt och den beslutsfattande myndigheten har bevisbördan för att visa att villkoren uppfylls.

Helsingfors 2.11.2023

Jord- och skogsbruksminister Sari Essayah